

Zwarte Piet en racisme een antwoord op Cees Maris en Aspha Bijnaar

Sandew Hira
1 december 2014

Inleiding

Prof. Cees Maris is hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit van Curaçao. Op 4 december 2014 houdt hij op Curaçao een lezing getiteld: *Zwart als Roet – Zwarte Piet in de liberale rechtsstaat*. In het tijdschrift *Filosofie & Praktijk* (jaargang 35, nr. 3, pp. 5-22)¹ hebben Cees Maris en Aspha Bijnaar een artikel over het onderwerp geschreven met precies dezelfde titel. De auteurs gaan in op de geschiedenis van Zwarte Piet en de diverse interpretaties van zijn personage en vragen zich af of deze racistisch is. Vervolgens bespreken ze de vraag hoe de overheid zich moet verhouden tot Zwarte Piet.

Deze bijdrage is een kritiek op hun artikel en daarmee op de lezing die Maris op Curaçao zal houden.

Aspha Bijnaar

Aspha Bijnaar – die in de Surinaamse gemeenschap vooral bekend is vanwege haar koloniale opvattingen over slavernij² – opent het artikel met een verhaal over hoe ze als kind Zwarte Piet heeft beleefd. Ze gaat met haar moeder naar het Amsterdamse Marnix zwembad waar Sinterklaas zal aankomen: *"De Sint begint zijn vaartocht, de kinderen gillen het uit. Alleen ik ben even stilgevallen. Ik kijk naar Zwarte Piet, kijk nog eens goed, en dan naar mijn moeder. Haar lach bevestigt mijn verwarring over wat ik zie. Want dat is papa! Verkleed als Zwarte Piet! Als ik van de schok*

*bekomen ben, voel ik een glimlach op mijn gezicht. Papa zwaait extra naar mij. Ik ben trots, dat is mijn vader die samen met Sinterklaas alle kinderen en ouders blij maakt. En kijk, iedereen klapt voor hem en zwaait!! Ik kan het geluk dat ik toen voelde niet beschrijven ..."*³

Dat gevoel van toen bekijkt ze nu met gemengde gevoelens: *"Vandaag weet ik niet meer zo zeker of ik mijn vader zonder gêne kan herinneren aan zijn avonturen als Zwarte Piet. Ik merk dat ik het niet uit mezelf aan anderen vertel, tenzij het uitdrukkelijk ter sprake komt. Ik schaam me er niet voor, maar voel weerstand om zijn optreden misschien te moeten verdedigen. Zo onbevangen als we toen van zijn rol genoten, zo beladen is die nu: Zwarte Piet is racisme!"*⁴

Als het geen schaamte is om zijn optreden van toen te verdedigen, wat is het dan? Waar komt de innerlijke weerstand vandaan? Bijnaar geeft daar geen antwoord op.

Maar het is geen groot geheim. De bewustwording in de zwarte gemeenschap in Nederland dat Zwarte Piet een racistisch fenomeen is, was beperkt tot kleine groepen activisten enkele decennia geleden. De tijden zijn veranderd. Eind vorig jaar publiceerde het TV-programma *Een Vandaag* de resultaten van een enquête onder Surinamers en Antillianen waaruit blijkt dat 75% van deze groep vindt dat Zwarte Piet moet verdwijnen.⁵

Het gevoel van Aspha Bijnaar gaat nu in tegen het gevoel van de overgrote meerderheid van zwarte mensen in Nederland. Maar ze durft zich daar niet bij aan te sluiten.

¹ Zie

http://verenigingfilosofischepraktijk.nl/wp-content/uploads/2014/11/BW_FPnr3_2014.pdf

² zie

<http://www.sandewhira.com/CMS20.aspx?IDCMSDetail=71> en

<http://www.sandewhira.com/CMS20.aspx?IDCMSDetail=91>

³ Maris en Bijnaar, p. 5.

⁴ Idem, p. 5-6.

⁵ Een Vandaag, 22-10-2013, in:

<http://www.eenvandaag.nl/binnenland/47571-zwarte-piet-niet-racistisch-en-moet-blijven>

Daarom stelt ze dat ze zich niet schaamt, zoals veel zwarte mensen dat nu doen als ze herinnerd worden aan hun eigen acceptatie van de racistische karikatuur niet zo lang geleden.

Kolonisatie van de geest

Welk analysekader kan ons helpen te begrijpen waarom zwarte mensen aanvankelijk meegaan met de racistische karikatuur van zichzelf en zich later daartegen keren?

In de wetenschappelijke literatuur is er een uitgebreide discussie hierover die samen te vatten is onder de term *Decolonizing The Mind*.⁶ De kern van de discussie is de vraag welke mechanismen leiden tot acceptatie van koloniale verhoudingen en welke strategieën de strijd voor dekolonisatie van de geest kunnen bevorderen.

Eén van die mechanismen is het mechanisme van zelfvernedering. Zelfvernedering van zwarte mensen wordt bevorderd door instituties als het onderwijs, maar ook door culturele evenementen zoals het Sinterklaasfeest.

Door het bevrijdingswerk van zwarte activisten groeit in de gemeenschap het bewustzijn over zelfvernedering en ontstaat schaamte daarover als een eerste stap in dekolonisatie van de geest. De volgende stap is als de schaamte overgaat in verontwaardiging. De laatste stap is als verontwaardiging wordt vertaald in acties om de instituties voor kolonisatie van de geest te ontmantelen of veranderen.

De discussie over de houding van zwarte mensen t.a.v. Zwarte Piet gaat over het vraagstuk van (de)kolonisatie van de geest. Cees Maris is kennelijk geheel onbekend met de wetenschappelijke literatuur op dit gebied, want hij refereert er niet naar. Een referentie kan een kritiek zijn op die literatuur of een bevestiging of verandering. De onbekendheid met de wetenschappelijke literatuur over het thema waarover hij schrijft kan hem niet kwalijk worden genomen, want zijn specialisatie is rechtsfilosofie. Aspha Bijnaar is historicus van slavernij. Zij zou beter moeten weten.

De framing door Maris en Bijnaar

Het gevolg van de gebrekkige kennis van de professor is dat hij een kader, een framework, presenteert waarin er maar twee opties zijn om te kijken naar de ervaring van Bijnaar. De optie van mental slavery is volledig buiten beeld.

⁶ Alleen bij Amazon leidt een trefwoord als *Decolonizing* al tot honderden treffers bij boeken.

Maris schrijft: "*Aspha's ambivalentie over haar vaders rol als Zwarte Piet is exemplarisch voor de manier waarop je naar het Sinterklaasfeest kunt kijken. Je kunt het zien als een onschuldige Nederlandse traditie: een vrolijk kinder- en familiefeest met educatieve kanten (positieve en negatieve sancties voor goed en slecht gedrag), een verkleedpartij rond imaginaire personages zonder enige racistische intentie. Maar tradities kunnen bij nader inzien beladen zijn met kwaadaardige vooroordelen die groepen met een geschiedenis van achterstelling en onderdrukking diep kwetsen.*"⁷

In de framing van Maris heb je maar twee mogelijkheden: het Sinterklaasfeest als een onschuldige Nederlandse traditie of als een feest met vooroordelen die kwetsend zijn voor een bepaalde groep. Meer opties zijn er niet. In die twee opties zit ook nog een tegenstrijdigheid. Hoe verhoudt "bij nader inzien" zich tot "een onschuldige Nederlandse traditie". "Bij nader inzien" betekent dat iets er al die tijd was, maar men het niet gezien heeft. Wat heeft men niet gezien? Dat het feest niet zo onschuldig was. Bij nader inzien zijn er dus niet twee manieren van kijken naar het Sinterklaasfeest, maar één manier. Maris realiseert zich dat het feest racistisch is (bij nader inzien), maar weigert dat openlijk te erkennen en komt dus aanzetten met een onschuldig kinderfeest als een andere manier van kijken. Dit is vis noch vlees.

De link tussen Zwarte Piet en slavernij

Maris en Bijnaar proberen vervolgens aan te tonen dat de link tussen Zwarte Piet en slavernij niet bestaat: "*Er circuleren verschillende verklaringen voor de donkere verschijning van de knecht: dat Zwarte Piet van origine schoorsteenveger was, zwart als roet; dat hij een Moor was die de Sint vanuit Spanje begeleidt; dat hij eigenlijk de (zwarte) duivel is die door de heilige is verslagen en daarna werd gedwongen tot goede daden. In deze herkomsttheorieën ontbreekt elk direct verband met de koloniale slavernij. Geen van de gissingen steunt op afdoend wetenschappelijk bewijs. Evenmin geven ze een verklaring van het karikaturale zwarte uiterlijk van Piet.*"⁸

Hij vervolgt: "*De tegenstanders van Zwarte Piet die sporen van slavernij en racisme in het Sinterklaasfeest benadrukken, omarmen deze theorie, maar hard bewijs ontbreekt ook hier. De vrienden van Zwarte Piet reageren dan ook*

⁷ Idem, p. 7.

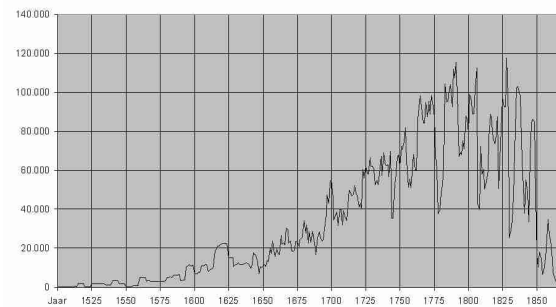
⁸ Idem, p. 10.

sceptisch. Frits Booy ... ziet geen verband met koloniaal racisme in *Sint Nicolaas en Zijn Knecht: Schenkman wilde Sinterklaas veranderen van een demonische boeman in een deftige Sint door hem een zwarte page toe te dichten. Als Zwarte Piet inderdaad was geïnspireerd door een zwarte bediende in Amsterdam, zou die eerder een vrije man zijn geweest. Historici kunnen dus niet afdoende verklaren waar Zwarte Piet vandaan komt en hoe hij zijn karikaturale karakter heeft gekregen.*⁹

Om het racistische karakter van Zwarte Piet te herleiden tot slavernij, gaat hij op zoek naar een specifiek document waarin Zwarte Piet als slaaf is beschreven. Als hij dat document niet vindt, zegt hij dat Zwarte Piet daarom niet tot slavernij kan worden herleid. Als Zwarte Piet een bediende in Amsterdam was, dan zou hij bovendien eerder een vrij man zijn geweest. Volgens Maris is er geen hard bewijs voor de link met slavernij.

In methodologisch opzicht is dit een volstrekt ondeugdelijke wijze van argumenteren. Waarom? Hij zoekt de invloed van slavernij op Zwarte Piet in documenten waarin specifiek die link wordt gelegd. Maar de invloed ligt niet in specifieke documenten over Zwarte Piet maar in de Europese geestelijke cultuur in het algemeen. De institutionele koppeling van superioriteit/inferioriteit aan wit en zwart bestond voor de trans-Atlantische slavernij niet. Daarover bestaat uitgebreide literatuur.¹⁰ Met de opkomst van de Europese Witte verlichting is kennisproductie ontstaan waarin superioriteit/inferioriteit gekoppeld is aan biologische en culturele kenmerken. "Vooraanstaande" witte filosofen en "wetenschappers" uit de Europese Verlichting zoals Kant, Hegel, Hume of Montesqui hebben de meest racistische stellingen verkondigd over Zwarte mensen. De Witte Verlichting valt samen met de opkomst van de trans-Atlantische slavernij halverwege de zeventiende eeuw en ontwikkelde de ideologische rechtvaardiging daarvan (zie grafiek).

Gekidnapt uit Afrika

De koppeling van ras aan superioriteit/inferioriteit is ontstaan tijdens slavernij. De witte denkers uit die tijd hebben het concept ontwikkeld en verspreid via kennisproductie over de hele samenleving. Zo komt het dat een willekeurige schoolmeester die in dit klimaat is opgevoed deze stereotypen uit slavernij gebruikt zonder eerst een document op te stellen waarin hij dat expliciet aangeeft. Dat is de link, en niet een specifiek document over Zwarte Piet en slavernij. En die link is uitgebreid gedocumenteerd met harde bewijzen.¹¹

Als Maris geen afdoend wetenschappelijk bewijs heeft gevonden dan ligt het niet aan de bewijzen (die zijn er), maar aan zijn gebrekkige kennis daarvan. Zoals ik eerder aangaf, dit onderwerp is niet zijn specialisatie. Dat hij de relevante literatuur over het onderwerp waarover hij schrijft niet kent, kan hem niet aangerekend worden.

Anders is het gesteld met Bijnaar of een ander specialist op het gebied van slavernij-geschiedenis als Gert Oostindie. Die kent de relevante literatuur. Dat is zijn vakgebied. Hij probeert echter wel nadrukkelijk de link te verdoezelen via manipulatieve argumentatie. In een interview met journalist Heather Beasley Doyle legt hij het volgende verband: *"We have this great folkloric figure, we don't think it's racist; we just want to have our party,"* explains Gert Oostindie, professor of Caribbean history at Leiden University and Director of the Royal Netherlands Institute of Southeast Asian and Caribbean Studies. He compares the clash over Black Pete to what would happen if an ethnic group living in America pushed to ban turkey from the Thanksgiving table. Because the intention is just to have fun, he says, most white Dutch

⁹ Idem, p. 11.

¹⁰ Zelfs een koloniale historicus als Hugh Thomas beaamt dit. Zie *The Slave Trade. The History of the Atlantic Slave Trade 1440-1970*. Picador. London, 1997, p. 27-28.

¹¹ Zie één van de vele voorbeelden in A. Valls(red.): *Race and Racism in Modern Philosophie*. Cornell University Press, Ithaca/London 2005.

*struggle to understand what's wrong with a little blackface paint once a year.*¹²
Verander de link met racisme en slavernij naar traditie en irrationale gevoelens van zwarte mensen, dan krijg je wat Oostindie beweert: het is een kwestie van traditie, niet van racisme. Van Oostindie kun je zeggen dat hij kennis van zaken heeft en bewust ideologie in plaats van wetenschap produceert. Wetenschap probeert de werkelijkheid te begrijpen. Ideologie probeert de werkelijkheid te verdoezelen.

Theoretische koeterwaals

Maris en Bijnaar stellen de vraag: *"In hoeverre is hij inderdaad een racistische karikatuur?"* Hun antwoord is een theoretisch koeterwaals. De methodologie en feitenkennis van Maris en Bijnaar deugen niet, zoals we hierboven hebben laten zien. Ook in theoretisch opzicht komen ze met onzinnige argumenten. Ze gebruiken het concept van "meerdere karakter" van Zwarte Piet *"dat noch volledig samenvalt met de fictieve onschuldige kindervriend waarmee de liefhebbers hem vereenzelvigen, noch met het racistische stereotype dat de tegenstanders tegemoet treedt."*¹³

Volgens Maris en Bijnaar is Zwarte Piet noch een "onschuldige kindervriend" noch een "racistische stereotype". En wat is het dan wel? Ze zwijgen hierover en gebruiken de term "meervoudig" om te verdoezelen dat ze het niet weten. Het is alsof een bioloog een koe moet beschrijven en zegt "het is geen vogel" en "geen reptiel" en denkt dat hij een geweldige ontdekking heeft gedaan, zich niet realiserend dat iedereen al weet dat de koe een zoogdier is. Het koeterwaals blijkt uit de label "meervoudig". Meervoudig betekent dat je "meerdere kenmerken" hebt. In dit geval ben je zowel racist als onschuldige kindervriend. Dat is natuurlijk tegenstrijdig en weinig wetenschappelijk. Meervoudig betekent niet "noch het één, noch het ander". Dat laatste betekent: "we weten het niet". Hun koeterwaals heeft wel degelijk een functie als zij beweren dat niemand denkt *"dat de duizenden die zich in de Sinterklaastijd als Zwarte Piet verkleden, racisten zijn."*¹⁴ Nou Prof. Maris en Dr. Bijnaar, 75% van de Surinamers en Antillianen in Nederland menen

¹² Zie

<http://www.thenation.com/article/191001/when-it-comes-race-famous-dutch-tolerance-runs-out>.

¹³ Maris en Bijnaar, p. 11-12.

¹⁴ Idem.

dat dat wel het geval is. Sterker nog, de meerderheid van mensen buiten Nederland denkt dat dat zo is.

Blackface

De figuur van Zwarte Piet is namelijk geen typisch Nederlandse karikatuur van de zwarte mens. Prof. Stephen Small, bijzonder hoogleraar slavernijstudies aan de Universiteit van Amsterdam, legt uit in zijn artikel *Zwarte Piet and the legacy of slavery: Another Bitter Pill for the Dutch to Swallow*¹⁵ dat de figuur van Zwarte Piet in Engeland "gollywog" heet en in de VS Uncle Ben, Mammy, Jezebel, Aunt Jemima etc. Het gezamenlijke kenmerk van deze figuren is Blackface, een zwart gezicht met stereotype Afrikaanse kenmerken, dat vervolgens door witte mensen gebruikt wordt in een dienende manier zoals dat tijdens slavernij en kolonialisme steeds is geweest. In die landen is het beschavingsniveau intussen zodanig gestegen dat de meeste witte mensen denken dat Blackface racistisch is en niet thuishoort in hun samenleving. De verontwaardiging van mensen buiten Nederland is onlangs nog getoond in een documentaire waarin een witte Nederlandse vrouw als Zwarte Piet door Engeland trekt en de reacties van Engelsen registreert.¹⁶ Dus Prof. Maris en Dr. Bijnaar, als de vraag gesteld wordt *"zijn de duizenden Nederlanders die zich tijdens Sinterklaasfeest als Zwarte Piet verkleden?"* racistisch, dan is het antwoord inderdaad volmondig "ja!" in het buitenland en in de zwarte gemeenschap in Nederland. Het is hard om te horen, maar de waarheid is niet altijd rozengeur en maneschijn.

Bestaat "onbewust" racisme?

Je kunt stellen dat deze mensen niet "bewust" racistisch zijn. Ze hadden niet de bedoeling om racistisch te zijn. Fijn om te horen, maar dat heeft pas enige betekenis als ze positief reageren als ze erop gewezen wordt dat BlackFace racistisch is. Als door het maatschappelijke debat de informatie aanwezig is dat BlackFace racistisch is, en men dan nog volhoudt "onbewust" racistisch te kunnen zijn en negatief reageert op de roep om een moreel verbod op Zwarte Piet, dan is er geen sprake van "onbewust racisme".

¹⁵ Stephen Small: *Zwarte Piet and the legacy of slavery: Another Bitter Pill for the Dutch to Swallow*. IISR,

<http://www.iisr.nl/download/SmallBlackPete.pdf>.

¹⁶ Zie

<https://www.youtube.com/watch?v=LBLBxb29maw>.

Het is opvallend dat het concept van "onbewust racisme" wordt alleen gebruikt bij zwart racisme. Waarom zijn we dat begrip nooit tegengekomen bij anti-semitisme. Ik ken niemand met anti-semitische uitingen die voor "onbewust anti-semiet" is uitgemaakt. Waarom? Omdat geen enkel excuus wordt geaccepteerd voor anti-semitische uitlatingen. "Onbewust racisme" is een excuus om racist te mogen zijn en dan vervolgens geen verantwoordelijkheid daarvoor te dragen.

Verhouding overheid en Zwarte Piet

In het tweede deel van hun artikel gaan de auteurs in op de rechtszaak van activisten tegen de gemeente Amsterdam, die in 2013 een vergunning had afgegeven voor de Sinterklaasintocht.

De auteurs schrijven: "*Omdat hij door zijn meerduidige karakter gemengde gevoelens oproept, moet de overheid een afweging maken tussen het recht om niet te worden gediscrimineerd van de gekwetsten en het recht op uitingsvrijheid van de zwarte pietvierders, hetzij in haar wetgevende, hetzij in haar rechtsprekende, hetzij in haar bestuurlijke functie.*"¹⁷

Hier komt weer het nietszeggende "meerduidige karakter" om de hoek kijken. Maris en Bijnaar gebruiken het schadebeginsel concept van de 19de eeuwse Engelse racist en filosoof John Stuart Mill.¹⁸ Volgens dit beginsel mag de staat in de individuele vrijheid van een burger niet inperken tenzij die burger anderen schade toebrengt. Maris en Bijnaar: "*Het is onomstreden dat discriminerende handelingen schadelijk zijn, bijvoorbeeld wanneer een werkgever je werk weigert wegens je ras of godsdienst. Maar discriminerende uitingen kunnen aanstootgevend zijn voor anderen zonder hen direct te schaden in de technische zin van Mills schadebegrip. Ook als Zwarte Piet beledigend is voor zwarte Nederlanders, behouden ze dezelfde rechten als hun medeburgers. Wanneer de overheid de vrijheid van de burgers zou inperken zodra iemand aanstoet neemt of zich beledigd voelt, blijft er bitter weinig vrijheid over.*"¹⁹

¹⁷ Maris en Bijnaar, p. 14.

¹⁸ Mills was in dienst van de Britse East India Company die India als particulier bezit had bezet en gekoloniseerd. De kolonisatie is ten koste gegaan van miljoenen levens van Indiërs. Mills meende dat de kolonisatie terecht was omdat Engeland een superieure beschaving had in vergelijking met de Indiërs.

¹⁹ Idem, p. 15.

De auteurs concluderen: "*Racistische uitingen [moeten] niet worden verboden, maar in een publiek debat worden tegengesproken.*"²⁰ Kennelijk zijn er uitzonderingen in de Nederlandse wetgeving op het schadebeginsel van de racist John Stuart Mills. Op 16 december 2014 was er in Amsterdam een manifestatie tegen Zwarte Piet op het Beursplein. Eén van de spreker was een jonge activist Abulkasim Al-Jaberi, die in het heetst van zijn betoog riep: "Fuck the King". De politie ging met veel geweld het podium op, arresteerde Al-Jaberi en klaagde hem aan op grond van artikel 111 en 112 van het Wetboek van Strafrecht over majesteitsschennis. Zijn actie had geen invloed op het dienstverband of het inkomen van de koning. Er was geen sprake van directe schade. En toch is het in de Nederlandse wet opgenomen. Tegen deze achtergrond is het wel wrang om te moeten lezen dat het schadebeginsel niet van toepassing moet worden geacht bij de discussie over Zwarte Piet en de voorstanders van Zwarte Piet met argumenten van hun ongelijk moeten worden overtuigd. De tegenstanders van Zwarte Piet worden gearresteerd en belanden in de politiecel. Dat was ook het geval met 100 activisten – waaronder mijn persoon – die in Gouda werden gearresteerd alleen omdat we een stil protest wilden houden en een T-shirt wilden laten zien. Geen enkele pro-Pieter zou hiervan schade hebben ondervonden of zijn baan verliezen. Toch werden we gearresteerd en in de cel gegooid. Dag schadebeginsel van Mills.

Voorgesteld beleid

Buiten Nederland en de Nederlandse koloniën in het Caribisch gebied zijn er weinig mensen die overtuigd moeten worden van het onbeschaafde en racistische karakter van de figuur van Zwarte Piet. De strijd voor een beschaafd Nederland komt neer op een oproep voor een moreel verbod op de racistische karikatuur van de zwarte mens. Enkele Nederlanders hebben zich intussen al open en onomwonden uitgesproken voor zo'n verbod. De popster Anouk is daarvan een voorbeeld. Dit zijn moedige mensen die weten dat ze voor morele principes staan in tijden en omstandigheden waarin die principes ter discussie staan.

Maris en Bijnaar voelen de druk van de beschaving. Maar ze hebben niet de moed van Anouk en komen met verhalen over "meervoudig" karakter in plaats van racistisch karakter. Ze proberen het racistische karakter

²⁰ Idem, p. 17.

te bagatelliseren met verhalen over een "onschuldig" kinderfeest. Ze ontkennen de erfenis van slavernij in de worteling van racisme in onderwijs en cultuur: *"Voor de meerderheid is hij de speelse knecht van Sinterklaas, een folkloristische figuur zonder discriminerende bijbedoelingen. Maar folklores kunnen doortrokken zijn met onbewuste historische vooroordelen jegens minderheidsgroepen, die voor die minderheden nog steeds belastend zijn. Dit geldt ook voor Zwarte Piet."*²¹

Het probleem ligt niet in het gebrek aan beschaving bij witte Nederlanders (die bedoelen het goed). Het probleem ligt bij de overgevoeligheid van zwarte mensen. Minderheden zijn overgevoelig en ervaren discriminatie waar die er niet is en ook niet bedoeld is. En ach, uit goedheid – niet uit beschaving – zouden Nederlanders best een offer kunnen brengen. Maris en Bijnaar: *"Het bestrijden van zijn discriminerende karakter [is] inderdaad geen zaak van de regering, maar van de samenleving: fatsoenshalve zou het Nederlandse volk een neutrale Piet moeten adopteren. Zo'n offer is dat nou ook weer niet."*²²

En wat is neutrale Piet? Een piet met minder dikker lippen, minder aantal oorringen? De auteurs geven geen omschrijving van een neutrale Piet.

De link naar institutioneel racisme

De auteurs beschouwen de racistische karikatuur als een incident in een anders heel liberale en niet-racistische samenleving. Een verband met institutioneel racisme zien ze niet. Het feit dat de werkloosheid onder "allochtonen" ruim twee keer hoger is dan onder "autochtonen" is niet verbonden aan racisme en Zwarte Piet.

Hun analyse van Zwarte Piet is daarom een analyse van een incident, niet van een structuur. Die analyse is in wetenschappelijk opzicht volstrekt ondeugdelijk, zo hebben we hierboven laten zien. De feiten kloppen niet. De analyse bevat tegenstrijdigheden. De theorie is een koeterwaals. Het begrippenapparaat deugt niet. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de beleidsimplicaties blijven hangen in een pleidooi voor een "neutrale" Piet, vis noch vlees dus.

De nieuwe sociale beweging in Nederland

Er is een nieuwe sociale beweging in opkomst in Nederland tegen racisme en islamofobie. De

²¹ Idem, p. 19.

²² Idem, p. 18.

beweging tegen de racistische karikatuur is geconcentreerd in Amsterdam. De resultaten die ze tot nu toe geboekt hebben zijn verbluffend. Amsterdam, Rotterdam en Den Haag hebben ongeveer dezelfde bevolkingssamenstelling (34%-37% is niet-westerse allochtoon).²³

In 2013 deed publiceerde het onderzoeksbureau van Maurice de Hond (peil.nl) een enquête waarin de vraag werd gesteld: *Is het voor u acceptabel als het gezicht van Zwarte Piet een andere kleur krijgt?*

In Rotterdam en Den Haag was de meerderheid (75%-80%) tegen, maar in Amsterdam was minder dan de helft tegen.²⁴

	Totaal	A'dam	R'dam	Den Haag
Ja	15%	45%	19%	17%
Nee	81%	45%	80%	75%
Weet niet	4%	9%	1%	8%

De tabel toont het succes van de sociale beweging in Amsterdam. Die beweging is helder in wat ze wil: een moreel verbod op Zwarte Piet. Daarvoor voert ze actie. Intellectuelen als Maris en Bijnaar met halfslachtige onwetenschappelijke analyses lopen achter de feiten aan.

Curaçao

Curaçao is ondanks alle juridische en staatkundige constructies nog steeds een kolonie van Nederland. Als het erop aankomt, hebben de Nederlanders het laatste woord. In de discussie over Zwarte Piet speelt Curaçao een cruciale rol. Elk jaar weer worden in Nederland televisiebeelden getoond van zwarte Curaçaoënaars die vol passie Zwarte Piet verdedigen. Als zelfs zwarte mensen dat vinden, wat is er dan mis met witte Nederlanders die hetzelfde vinden?

Een groot deel van de Curaçaoese bevolking lijdt nog aan mental slavery. Ondanks het vele werk dat verricht is om Tula te herontdekken als nationale figuur voor de zwarte bevolking is er nog steeds de enorme druk van de Hollandse cultuur. Het is tijd om daarmee te breken en de vraag te stellen: wat zou Tula vinden van de racistische karikatuur van Zwarte Piet? Hoe zou Tula kijken naar zijn

²³ Zie

<http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl2109-Allochtonen.html?i=15-12>.

²⁴ Zie Bron: <https://www.noties.nl/peil.nl/>, 22-10-2013

nazaten die zonder blikken of blozen deze karikatuur elk jaar weer tot leven brengen op het eiland?

De discussie over zelfvernedering en waardigheid is geen gemakkelijke discussie. Cees Maris, een witte Nederlander, wordt nu gepresenteerd als een autoriteit over de Zwarte Piet discussie. Hij komt van 12.000 km ver om een verhaal te houden op Curaçao dat in wetenschappelijk opzicht volstrekt ondeugdelijk is. Maar amper 1.000 km verder is er een expert – Verene Shepherd – die uitgebreid gesproken heeft met activisten en instituten in Nederland en de internationale literatuur over Blackface kent. Ze is een erkende autoriteit en werkzaam op de University of West Indies. Waarom haalt de Universiteit van Curaçao niet dit soort experts om hun mening te geven en de zwarte Curaçaoënaars te empoweren?

De discussie over Zwarte Piet op Curaçao gaat niet alleen over een karikatuur, maar over grotere zaken als mental slavery in het onderwijs.

- Curacao Tula
- uitnodiging Verene Shepherd
- kleren van de keizer